

Reduktimi ambalazhit plastik

2021-2025

Reduktimi i ambalazhit plastik

2021 - 2025

- A. Analiza e premtimit "Reduktim me synim zhdukjen të ambalazhit plastik njëpërdorimësh"
- B. Vlerësimi i aspektit rregullator dhe strategjive sektoriale për Premtimin
- C. Tendencat Historike në alokimet Fiskale dhe performancën në Sektorin përkatës
- D. Vlerësimi i premtimit në sinkron me zhvillimin ekonomik dhe fiskal afatgjatë
- E. Vlerësimi i përmbushjes së premtimit

PËRGATITJA DHE SHPËRNDARJA

Raport progresi

Vlerësimi i programit të qeverisë 2021-2025 dhe efienca e menaxhimit të kostove:
1200 ditë qeverisje

Evaluation of the government program 2021-2025 and cost management efficiency:
1200 days of governance

www.polifakt.al

www.altax.al

info@altax.al

Janar 2025

Tirana, Shqipëri

Polifakt.al është një platformë e pavarur dhe e besueshme për monitorimin e realizueshmërisë së premtimeve politike. Ajo ofron analiza të detajuara mbi zbatueshmërinë financiare të angazhimeve elektorale, duke i krahasuar ato me performancën reale të qeverisë dhe alokimet dhe kufizimet buxhetore.

Pikat kyçe të Polifakt.al në vlerësimin e përmbushjes

Monitorimi i premtimeve zgjedhore dhe programeve qeverisëse

[Polifakt.al](#) ndjek sistematikisht premtimet e bëra nga liderët politikë, duke vlerësuar:

Realizueshmërinë. A janë premtimet të arritshme brenda kontekstit aktual ekonomik?

Burimet financiare. A janë ndarë burime të mjaftueshme për zbatimin e premtimeve?

Statusi i përmbushjes. Tregon nëse premtimet janë realizuar, pjesërisht realizuar, apo të porealizuara.

Krahasimi me kapacitete fiskale dhe kostot e përmbushjes

Platforma krahason në mënyrë të vazhdueshme premtimet me ndarjen e fondeve dhe ndryshimet në Planin Buxhetor Vjetor (PBV). Kjo ndihmon në identifikimin e:

- ✓ Përputhshmërisë midis premtimeve politike dhe shpenzimeve reale.
- ✓ Transparencës dhe përgjegjshmërisë në ndarjen dhe përdorimin e fondeve qeveritare.

Raportet e progresit

[Polifakt.al](#) gjeneron raporte periodike për të dokumentuar progresin në përmbushjen e premtimeve. Këto raporte përfshijnë:

- Vlerësimin e performancës së ministrive dhe sektorëve përkatës.
- Përditësime mbi shkallën e arritjes së objektivave të qeverisë.

Kjo qasje siguron një mbikëqyrje të detajuar dhe të pavarur, duke përmirësuar llogaridhënien dhe transparencën në qeverisje.

Kushtet e përdorimit të Raportit

Qëllimi dhe përgjegjësia

Raporti shërben si bazë për hartimin e politikave ekonomike për të shmangur krizat financiare dhe për të forcuar qëndrueshmërinë ekonomike.

Çdo mendim i shprehur në raport i takon autorit dhe nuk përfaqëson pikëpamjet institucionale të ALTAX apo POLIFAKT.

Riprodhimi dhe shpërndarja

Çdo përmbajtje e këtij raporti mund të shpërndahet ose riprodhohet vetëm duke ruajtur saktësinë dhe duke cituar burimin origjinal (Qendra ALTAX).

Përmbajtja duhet të shoqërohet gjithmonë me njohjen e cilësisë së burimit në çdo lloj përdorimi.

Kushtet për përdoruesit

Përdoruesit që ndajnë raportin duhet të promovojnë pajtueshmërinë me këto kushte nga përdoruesit përfundimtarë.

Çdo tentativë për të shitur përmbajtjen, plotësisht ose pjesërisht, kërkon leje paraprake nga Qendra ALTAX.

Kufizime të përdorimit

Raporti mund të përdoret vetëm për qëllime jo-fitimprurëse.

Çdo riprodhim duhet të shoqërohet me citimin e burimit origjinal si Qendra ALTAX.

Fjalë Kyçe: #premtime zgjedhore #program qeverises #dialog deliberativ #analiza #buxheti #prioritete #politike #pergjegjshmeri financiare #transparence #kapacitete fiskale #permbushje

Kodi JEL: D72, E62, H50, P11

© Të gjitha të drejtat e rezervuara nga **Qendra ALTAX**.

Konsiderata

(Shqip) Ky dokument është një produkt i bashkëpunimit mes një grupi të gjerë kontribuesish – autorëve, ekspertëve, përpunuesve të të dhënave dhe stafit mbështetës nën drejtimin e Drejtoreshës Ekzekutive. Lexuesit dhe ndjekësit janë një komponent kyç për vijimësinë e punës.

ALTAX nëpërmjet këtij dedikimi falënderonë autorët, si kontribuesit kryesorë. Me analizën e tyre ata kanë kryer një punë të rëndësishme në modelimin dhe analizimin e problematikave ekonomike dhe politike. Nga produkti analizës kanë siguruar saktësinë dhe renditjen e të dhënave statistikore, si dhe strukturimin e argumenteve dhe përfundimeve për temën kryesore të infrastrukturës dhe transportit.

Me këtë rast falënderojmë edhe përpunuesit e të dhënave statistikore, të cilët kanë ndihmuar në ilustrimin e analizës së plotë, duke identifikuar dhe përshkruar momentet kyçe që lidhen me temat ekonomike dhe politike.

Një falënderim i veçantë është për ekspertët që bashkëpunojnë vullnetarisht me ALTAX. Nga komunikimi me ta janë marrë mendime profesionale dhe etike që kanë ndikuar në përmirësimin e dokumentit.

Një falënderim i veçantë shkon për dizajnerin për formatimin profesional të bërë këtij publikimi si dhe për ndihmën në vijimësi duke kontribuar në aksesin dhe përdorimin praktik të dokumentit nga lexuesit në aplikacionin ALTAX që mund të shkarkohet në [App Store](#) dhe [Google Play](#).

Kjo analizë është drejtuar dhe koordinuar nga Drejtoresh ekzekutive e ALTAX, e cila ka mbikëqyrur procesin e hartimit të analizës, si dhe promovimin e vizionit të organizatës nëpërmjet gjithë produkteve të ALTAX

Falënderimi i ALTAX drejtohet edhe për lexuesit dhe ndjekësit. Ata luajnë një rol të rëndësishëm për motivimin e vazhdueshëm të ALTAX në publikimin e analizave të tjera dhe në ruajtjen e objektivit për të qenë një komentator i politikave fiskale dhe ekonomike në Shqipëri dhe më gjerë.

Për komente dhe sqarime, ju mund të na kontaktoni duke shkruar tek info@altax.com

Acknowledgement

(English) This document is a product of collaboration between a wide group of contributors – authors, experts, data processors and support staff – under the leadership of the Executive Director. Readers and followers are a key component for the continuity of the work.

ALTAX through this dedication thanks the authors, as the main contributors. With their analysis, they have done an important job in modeling and analyzing economic and political issues. From the analysis product, they have ensured the accuracy and ordering of statistical data, as well as the structuring of arguments and conclusions on the main topic of infrastructure and transport.

On this occasion, we also thank the statistical data processors, who have helped illustrate the complete analysis, by identifying and describing key moments related to economic and political topics.

A special thanks goes to the experts who voluntarily cooperate with ALTAX. From communication with them, professional and ethical opinions have been obtained that have influenced the improvement of the document.

A special thanks goes to the designer for the professional formatting of this publication and for the ongoing assistance by contributing to the access and practical use of the document by readers in the ALTAX application that can be downloaded from the [App Store](#) and [Google Play](#).

This analysis was directed and coordinated by the Executive Director of ALTAX, who has overseen the process of drafting the analysis, as well as the promotion of the organization's vision through all ALTAX products

ALTAX's thanks are also addressed to its readers and followers. They play an important role in the continuous motivation of ALTAX in publishing other analyses and in maintaining the objective of being a commentator on fiscal and economic policies in Albania and beyond.

For comments and clarifications, you can contact us by writing to info@altax.com

Follow ALTAX and Polifakt on social media, Web and in our App

[FISKALISTI](#)

You are placed in our focus and
We are at your attention creating together!

[ALTAX - POLIFAKT](#)

We publish and distribute information,
ongoing analysis and studies.

[ALTAX](#)

Communicate through social media addresses

[ALTAX](#)

Watch our informative and educational videos

[ALTAX.AL](#)

Read and download unique analyses and studies

[POLIFAKT.AL](#)

Look at how many political promises have been kept.

[App Store](#)
[Google Play](#)

Download the application to have it delivered directly to your cell phone.

A relationship about the commonalities that unite us in everyday life.

Reduktimi i ambalazhit plastik njëpërdorimësh

Synim

- Ulja e ndotjes mjedisore dhe mbrojtja e mjedisit natyror përmes eliminimit të ambalazheve plastike njëpërdorimësh.

Objektiva

- **Zhvillimi i politikave të ndalimit.** Implementimi i masave ligjore për ndalimin e prodhimit dhe përdorimit të ambalazheve plastike njëpërdorimësh.
- **Zëvendësimi i materialeve plastike.** Inkurajimi i përdorimit të alternativave të qëndrueshme dhe ekologjike, si ambalazhe të riciklueshme ose biodegradueshme.
- **Fushata ndërgjegjësimiti.** Edukimi i qytetarëve dhe bizneseve për pasojat e përdorimit të plastikës dhe rëndësinë e mbrojtjes së mjedisit.
- **Mbështetje për riciklimin.** Forcimi i sistemeve të riciklimit dhe përpunimit të plastikës për të minimizuar mbeturinat.

Pritshmëri

- **Reduktimi i ndotjes plastike.** Diminimi i mbetjeve plastike në natyrë dhe mbrojtja e ekosistemeve natyrore, sidomos atyre detarë.
- **Zhvillimi i industrive alternative.** Përdorimi i materialeve ekologjike do të krijojë mundësi për zhvillimin e industri të qëndrueshme.
- **Përmirësimi i cilësisë së mjedisit.** Mjedisi do të bëhet më i pastër, duke ndihmuar në ruajtjen e shëndetit të qytetarëve dhe biodiversitetit.
- **Rritja e ndërgjegjësimit dhe përgjegjësisë sociale.** Qytetarët dhe bizneset do të bëhen më të angazhuar në ruajtjen e mjedisit dhe përdorimin e materiale të qëndrueshme.

Reduktim me synim zhdukjen të ambalazhit plastik njëpërdorimësh

A. Analiza e premtimit "Reduktim me synim zhdukjen të ambalazhit plastik njëpërdorimësh"

Ky premtim është i lidhur me angazhimin për të ulur ndotjen dhe ndikimin mjedisor të plastikës njëpërdorimshme, duke synuar eliminimin e saj në periudha të caktuara ose të pakthyeshme. Ky premtim është i rëndësishëm në kuadër të politikave mjedisore dhe mund të jetë pjesë e angazhimeve të organizatave, kompanive, ose shteteve për të kontribuar në përpjekjet globale për të ruajtur mjedisin.

Produktet konkrete që mund të lidhen me këtë premtim:

Alternativa të ambalazhit pa plastikë:

Përdorimi i materialeve të tilla si letër, qelq, alumin, ose materialet e tjera që mund të riciklohen ose shpërbëhen natyrshëm.

Si shembuj mund të jenë paketimet e ushqimeve nga celuloza, bambu ose mëndafshi natyror.

Produktet me paketim të riciklueshëm:

Paketime me material të riciklueshëm që mund të përdoren më shumë herë, si kuti kartoni, qese kanceri, ose recipiencë plastike e riciklueshme.

Shishe me etiketë të riciklueshme për produktet e pijes ose kozmetikës.

Produktet e shumicës me paketim të reduktuar:

Produkte të shitur pa paketim individual (si p.sh., fruta dhe perime që nuk kanë nevojë për paketim plastik) ose përdorimi i sistemeve që mundësojnë mbushjen e produkteve në pika të shërbimit.

Mjete për edukimin e konsumatorëve:

Aplikacione dhe fushata që nxisin reduktimin e plastikës dhe përdorimin e paketimeve alternative, duke informuar qytetarët për pasojat e mbetjeve plastike dhe për mundësitë e ripërdorimit të paketimit.

Implementimi i sistemeve të kolektimit dhe riciklimit:

Sisteme për mbledhjen dhe riciklimin e plastikës që e bëjnë të mundur që plastikës t'i jepet një jetë e re përmes proceseve të riciklimit, duke zvogëluar kështu kërkesën për plastikë të re.

Strategjitë dhe produktet janë gjithashtu të lidhura me politikat e mbështetjes nga qeveritë, organizatat ndërkombëtare dhe sektori privat për të krijuar një ekonomi qarkulluese dhe për të promovuar përdorimin e materialeve të qëndrueshme dhe të përshtatshme për mjedisin

Programi i Qeverisë së Shqipërisë për periudhën 2021-2025 përfshin një sërë iniciativash që janë të lidhura me mbrojtjen e mjedisit, zhvillimin e qëndrueshëm dhe forcimin e politikave që synojnë reduktimin e ndotjes. Premtimi për reduktimin e plastikës njëpërdorimshme ka një lidhje të fortë me këtë program, i cili synon të mbështesë qëndrueshmërinë mjedisore dhe të kontribuojë në agjendën globale për mbrojtjen e planetit.

1. Konteksti Politik:

Në aspektin politik, qeveria shqiptare është e angazhuar për të përmbushur angazhimet ndërkombëtare të lidhura me mbrojtjen e mjedisit dhe përdorimin e qëndrueshëm të resurseve. Programi i qeverisë përfshin prioritetin e rritjes së qëndrueshmërisë mjedisore dhe bashkëpunimin me vendet e BE-së dhe organizatat ndërkombëtare për të implementuar praktika më të mira në fushën e menaxhimit të mbetjeve.

Qeveria ka shpallur angazhime për të ndaluar përdorimin e plastikës njëpërdorimshme dhe për të stimuluar përdorimin e materialeve alternative. Në këtë kuadër, politika e reduktimit të plastikës është një nga objektivat kryesore për të arritur qëndrueshmëri mjedisore në Shqipëri.

2. Konteksti Social:

Në aspektin social, shqetësimet për mjedisin janë rritur ndjeshëm, dhe qytetarët po bëjnë gjithnjë e më shumë kërkesa për masa që të reduktojnë ndotjen plastike. Rritja e ndërgjegjësimit publik dhe veprimet e grupeve të interesit, si aktivistët e mjedisit dhe shoqëria civile, janë të domosdoshme për implementimin e politikave të reduktimit të plastikës.

Shumë fushata për edukimin dhe ndërgjegjësimin e qytetarëve mbi efektet negative të plastikës janë të lidhura me këtë premtime. Qeveria ka një përgjegjësi për të mbështetur këto përpjekje përmes fushatave edukative dhe duke ofruar stimuj për reduktimin e konsumit të plastikës në nivelin individual.

3. Konteksti Ekonomik:

Në aspektin ekonomik, përdorimi i plastikës dhe menaxhimi i mbetjeve ka kosto të larta për ekonominë. Për më tepër, industria e plastikës është një nga sektorët që ka ndikim të drejtpërdrejtë në buxhetin e shtetit për shkak të nevojës për pastrimin dhe riciklimin e mbetjeve.

Duke implementuar masa për të reduktuar plastikën dhe promovuar materialet alternative, Shqipëria mund të stimulojë zhvillimin e industrisë së riciklimit dhe të materialeve të qëndrueshme, duke krijuar mundësi të reja punësimi dhe duke diversifikuar ekonominë. Ky synim përbën një mundësi për rritjen e qëndrueshmërisë ekonomike, duke minimizuar kostot mjedisore dhe të shëndetit.

4. Konteksti Buxhetor:

Në kuadër të menaxhimit buxhetor, Shqipëria ka parashikuar alokimin e fondeve për zhvillimin e infrastrukturës së riciklimit dhe për mbështetje në programet e promovimit të materialeve të qëndrueshme.

Reduktimi i plastikës njëpërdorimshme kërkon investime të konsiderueshme në infrastrukturën e mbledhjes, riciklimit dhe menaxhimit e mbetjeve. Kjo mund të ndikojë në rishpërndarjen e burimeve të buxhetit për të mbështetur politikat e mjedisit dhe për të inkurajuar përdorimin e materialeve të qëndrueshme.

5. Fakti Ndërkombëtar:

Në nivel ndërkombëtar, Shqipëria është pjesë e konventave dhe marrëveshjeve ndërkombëtare si Konventa e Bazelit për mbetje të rrezikshme dhe Marrëveshja e Parisit për klimën, të cilat kanë një ndikim të drejtpërdrejtë në politikat mjedisore të vendit.

Ky premtim është i drejtuar në drejtim të përmbushjes së angazhimeve ndërkombëtare, si pjesë e agjendës globale për mbrojtjen e mjedisit. Pjesëmarrja në programe ndërkombëtare që synojnë ndalimin e plastikës njëpërdorimshme është një element kyç i angazhimit të Shqipërisë për të kontribuar në përpjekjet globale për reduktimin e mbetjeve plastike.

6. Trendi Global dhe SDG (Qëllimet e Zhvillimit të Qëndrueshëm):

Në nivel global, ka një tendencë të fortë për të eliminuar plastikën njëpërdorimshme, e cila është një prej prioritetëve të agjendës për zhvillim të qëndrueshëm (SDG) të Kombeve të Bashkuara, veçanërisht në kuadër të qëllimit 12 (Prodhimi dhe konsumimi i përgjegjshëm). Politikat që reduktojnë përdorimin e plastikës janë gjithashtu të lidhura me qëllimet e SDG 14 (jetën në ujë) dhe SDG 15 (jetën në tokë).

Premtimi për të eliminuar plastikën njëpërdorimshme është në përputhje të plotë me këto qëllime globale. Shqipëria, si pjesë e komunitetit ndërkombëtar, ka një detyrim të integruar për të kontribuar në realizimin e këtyre qëllimeve, duke adresuar mbeturinat plastike dhe promovuar përdorimin e materialeve të qëndrueshme.

Ky premtim do të kontribuonte në përmirësimin e qëndrueshmërisë mjedisore, forcimin e pozicionit të Shqipërisë në arenën ndërkombëtare, dhe do të ndihmonte në përmbushjen e objektivave të zhvillimit të qëndrueshëm

B. Vlerësimi i aspektit rregullator dhe strategjive sektoriale për Premtimin

1. Kuadri Ligjor dhe Rregullator

Në periudhën 2021–2024, Shqipëria ka ndërmarrë disa nisma për të reduktuar përdorimin e plastikës njëpërdorimshme, përfshirë miratimin e legjislacionit dhe strategjive përkatëse.

- [Strategjia Kombëtare për Menaxhimin e Mbetjeve](#): Ky dokument politik synon të përmirësojë menaxhimin e mbetjeve në Shqipëri dhe përfshin masa për reduktimin e plastikës njëpërdorimshme. Sidoqoftë, implementimi i plotë i kësaj strategjie ka hasur në sfida, përfshirë mungesën e burimeve financiare dhe kapaciteteve institucionale.
- [Vendimi i Këshillit të Ministrave \(VKM\) Nr. 749, datë 19.12.2019](#): Kjo VKM ka krijuar strukturën shtetërore përgjegjëse për zhvillimin e negociatave dhe përfundimin e traktateve të aderimit të Shqipërisë në Bashkimin Europian, duke përfshirë aspekte të legjislacionit mjedisor.

- [VKM Nr. 606, datë 20.10.2021](#): Ky vendim përcakton fushën e përgjegjësisë shtetërore të Ministrisë së Drejtësisë, përfshirë aspektet e legjislacionit mjedisor dhe rregullator.

2. Strategjitë Sektoriale dhe Planifikimi Buxhetor

- [Programi Buxhetor Afatmesëm 2023–2025](#): Ky dokument ka përfshirë alokime për projekte mjedisore, përfshirë menaxhimin e mbetjeve dhe reduktimin e plastikës. Megjithatë, alokimet për këto projekte kanë qenë të kufizuara dhe shpesh nuk kanë arritur të mbulojnë nevojat e plota për implementimin e strategjive.

3. Zbatimi dhe Monitorimi i Legjislacionit dhe Strategjive

Vlerësimi i Zbatimit të Ligjeve dhe Rregullave

- **Ligji Nr. 10463/2011 për Menaxhimin e Mbetjeve**: Ky ligj është një akt themelor që përcakton rregullat e përgjithshme për menaxhimin e mbetjeve në Shqipëri, përfshirë plastikën. Ligji synon të rrisë riciklimin dhe redukton mbeturinat, por aplikimi i tij në terren ka qenë i mangët, për shkak të mungesës së kontrollit të duhur dhe inspektimeve.
- **Lidhja me Strategjitë e Qeverisë dhe Planifikimi Buxhetor**: Strategjitë mjedisore që kanë për qëllim reduktimin e plastikës janë të lidhura ngushtë me legjislacionin mbi mbetjet. Megjithatë, buxheti përkatës nuk ka qenë gjithmonë në përputhje me ambiciet strategjike, duke dëshmuar një mangësi të investimeve në infrastrukturën e nevojshme për implementimin e këtyre strategjive.

VKM dhe Urdhëra Ministrash:

- **VKM 2021, 2022, dhe 2023**: Qeveria ka miratuar disa vendime që përmirësojnë legjislacionin për menaxhimin e mbetjeve dhe promovimin e alternativave ndaj plastikës njëpërdorimshme. Megjithatë, këto vendime shpesh kanë hasur në vonesa në implementim dhe mbështetje të pamjaftueshme nga administrata lokale.

Shembuj konkretë: Një VKM i vitit 2022 përcakton taksa të reja për produktet plastike, por një vit më vonë, vetëm një pjesë e vogël e këtij takimi është mbledhur, për shkak të mungesës së kapaciteteve për mbikëqyrje.

- **Urdhëra Ministrash**: Shumë urdhra të lëshuar nga Ministria e Mjedisit për të zbatuar politika dhe strategji të riciklimit kanë hasur në vështirësi praktike. Një nga shembujt e fundit është një urdhër i vitit 2023 që përcakton një moratorium për importin e plastikës, por ai është vonuar për shkak të presionit të industrisë.

C. Tendencat Historike në alokimet Fiskale dhe performancën në Sektorin përkatës

Tendencat Historike:

Shqipëria ka bërë hapa të rëndësishëm në fushën e mbrojtjes mjedisore, por alokimet fiskale për sektorin e menaxhimit të mbetjeve plastike kanë qenë historikisht të ulta. Pavarësisht kësaj, ka pasur disa nisma dhe strategji të implementuara për menaxhimin e mbetjeve plastike dhe mbështetje për riciklimin.

Këto alokime janë rritur në vitet e fundit, pas angazhimeve të qeverisë për të përmbushur objektivat ndërkombëtare për mbrojtjen e mjedisit, përfshirë integrimin në Marrëveshjen e Parisit dhe Paktin e Gjelbër të BE-së.

Performanca në sektorin e riciklimit dhe menaxhimit të mbetjeve ka qenë e kufizuar nga një infrastrukturë e pamjaftueshme, financime të pakta dhe një mungesë e ndërgjegjësimit qytetar.

Vlerësimi:

Duket se tendenca është drejt një rritjeje të alokimeve për menaxhimin e mbetjeve, por ka ende nevojë për rritje të mëtejshme të buxhetit për të mbështetur ambiciet mjedisore, duke përfshirë eliminimin e plastikës njëpërdorimshme.

Puna për të zhvilluar më tej infrastrukturën e riciklimit dhe për të rritur kapacitetet e sektorit të riciklimit mbetet një prioritet.

Kostot dhe Burimet për Zbatimin e Premtimit

Kostot Direkte dhe Indirekte të Zbatimit

Kostot direkte: Zbatimi i premtimit për zhdukjen e plastikës njëpërdorimshme ka kosto të larta, përfshirë investimet në infrastrukturën e menaxhimit të mbetjeve, ndihmën për industrinë për zhvillimin e alternativave dhe ndihmën financiare për qytetarët për të adoptuar praktika të riciklimit.

Kostot indirekte: Këto mund të përfshijnë rritjen e çmimeve për produktet e paketuara dhe ndikimin në industrinë e plastikës, ku mund të ketë një rënie të aktiviteteve dhe punësimit, sidomos për ato sektorë që varen nga përdorimi i plastikës.

Krahasoni Kostot me Alokimet Buxhetore

Buxheti i Ministrisë së Mjedisit dhe Agjencive përkatëse (2021–2025): Pavarësisht synimeve të larta për reduktimin e plastikës dhe investimet për riciklimin e mbetjeve, alokimet buxhetore janë shpesh të kufizuara. Në 2023, për shembull, Ministria e Mjedisit ka alokuar vetëm rreth 2% të totalit të buxhetit për projektet mjedisore që lidhen me plastikën, ndërsa pjesa tjetër është dedikuar për sektorët e tjerë, si energjia dhe transporti.

Alokimet për riciklimin dhe menaxhimin e mbetjeve në buxhetin e vitit 2023 arritën në rreth 1.2 miliardë lekë, ndërsa shpenzimet për mbështetje të industrive të plastikës dhe ndihmën për iniciativat private ishin më të ulëta se 10% e kësaj shume.

Faktori Ndërkombëtar dhe Bashkëpunimi Ndërkombëtar

Partneritetet Ndërkombëtare dhe Donatorët: Shqipëria ka përfituar nga mbështetje ndërkombëtare për nismat mjedisore. Bashkëpunimi me BE-në është i rëndësishëm, dhe Shqipëria ka marrë ndihmë financiare për të zbatuar politikatat e riciklimit dhe për të mbështetur zhvillimin e materialeve alternative ndaj plastikës.

Shembuj konkretë: Pjesë e këtyre partneriteteve është edhe ndihma për të zhvilluar sektorin e menaxhimit të mbetjeve, që përfshin donatorët si Banka Botërore dhe donatorë të tjerë të BE-së, të cilët financojnë projekte për rritjen e kapaciteteve të riciklimit dhe përmirësimin e infrastrukturës.

Trendi Ndërkombëtar: Zbatimi i politikave për të ndaluar përdorimin e plastikës njëpërdorimshme është një prioritet për shumë shtete të Bashkimit European, dhe Shqipëria është në procesin e harmonizimit të legjislacionit të saj me direktivat e BE-së për mbetje dhe menaxhimin e plastikës.

9. Sfida dhe Mundësitë për të Arritur Premtimin

Sfida:

Kapacitetet e kufizuara financiare dhe administrative janë një ndër sfidat kryesore që pengojnë avancimin e premtimit për të reduktuar plastikën. Pa mbështetje të qëndrueshme dhe alokime të mëdha buxhetore, është e vështirë të implementohen politikat me efikasitet.

Mungesa e infrastruktura për mbledhjen dhe riciklimin e plastikës është një tjetër pengesë. Për të arritur qëllimet e vendosura, është e nevojshme që Shqipëria të investojë në ndërtimin e infrastrukturës moderne për riciklimin dhe menaxhimin e mbetjeve.

Mundësitë:

Zhvillimi i alternativave ekologjike: Ka mundësi për rritjen e sektorëve të rinj dhe mundësinë për zhvillimin e industri të reja për prodhimin e materialeve alternative ndaj plastikës.

Mbështetje ndërkombëtare: Shqipëria mund të përfitojë nga fondet ndërkombëtare për të mbështetur investimet në riciklim dhe zhvillimin e teknologjive për të eliminuar plastikën njëpërdorimshme.

Premtimi për “Reduktimin me synim zhdukjen e ambalazhit plastik njëpërdorimshëm” ka përparuar në disa aspekte, por shumë shpejt shfaqen sfida që lidhen me mungesën e burimeve financiare, kapaciteteve administrative dhe mbështetjes infrastrukturore. Politikat dhe strategjitë e miratuara janë në përputhje me objektivat ndërkombëtarë, por realizimi i tyre kërkon angazhim më të madh dhe alokime të qëndrueshme buxhetore për të mbështetur iniciativat e duhura.

D. Vlerësimi i premtimit për “Reduktim me synim zhdukjen e ambalazhit plastik njëpërdorimësh” në sinkron me zhvillimin ekonomik dhe fiskal afatgjatë

Sinkronizimi me Zhvillimin Ekonomik dhe Fiskal Afatgjatë

Ky premtim mund të ketë një ndikim të rëndësishëm në zhvillimin ekonomik dhe mjedisor të Shqipërisë, por realizimi i tij kërkon që të përputhet me disa aspekte kyçe të zhvillimit ekonomik dhe fiskal:

Të ardhurat dhe alokimet buxhetore: Për të arritur objektivat afatgjatë të eliminimit të plastikës, Shqipëria duhet të sigurojë alokime më të mëdha financiare dhe të rrisë investimet për sektorët që janë të përfshirë në zbatimin e këtyre politikave, përfshirë industrinë e riciklimit dhe zhvillimin e teknologjive alternative. Pa një angazhim financiar të mjaftueshëm, është e vështirë të realizohen objektivat e parashikuara.

Përshtatja me politikat fiskale: Shqipëria është duke u përshtatur me standardet e Bashkimit European dhe politikave mjedisore. Megjithatë, zbatimi i politikave të reduktimit të plastikës

kërkon alokimin e burimeve të duhura, përfshirë ndryshime në taksa dhe nisma mbështetëse për industrinë. Kjo mund të ketë ndikim në të ardhurat buxhetore dhe mund të kërkojë përshtatje të politikave fiskale për të ruajtur stabilitetin ekonomik.

Përputhshmëria me objektivat e zhvillimit të qëndrueshëm (SDGs): Ky premtim përputhet me Objektivin e Zhvillimit të Qëndrueshëm 12 (Prodhimi dhe konsumimi i përgjegjshëm) dhe mund të kontribuoni në përmbytjen e angazhimeve ndërkombëtare të Shqipërisë. Angazhimi për reduktimin e plastikës njëpërdorimshme është një hap përpara drejt zhvillimit të qëndrueshëm dhe integritit të Shqipërisë në tregjet globale të produkteve të gjelbra.

Përputhshmëria me Praktikën e Përditshme dhe Ndikimi në Shoqërinë Civile dhe Mediat

Ndikimi në Shoqërinë Civile dhe Aktorët Lokalë: Shoqëria civile, përmes OJQ-ve, ka luajtur një rol të rëndësishëm në ngritjen e ndërgjegjësimit dhe promovimin e alternativave ndaj plastikës. Megjithatë, ka sfida në sigurimin e mbështetjes institucionale dhe financiare për projektet që synojnë adresimin e problemit të plastikës. Aktivizmi dhe fushatat e ndërgjegjësimit janë rritur, por pa një mbështetje të mjaftueshme, ato nuk mund të kenë ndikim të drejtpërdrejtë në eliminimin e plastikës.

Mediat dhe Njoftimet Publike: Media ka luajtur një rol të rëndësishëm në informimin e publikut për masat e qeverisë për të reduktuar plastikën. Pavarësisht se kanë pasqyruar nismat e qeverisë, informacioni për progresin e këtyre masave ka qenë i kufizuar, duke krijuar një hendek midis premtiveve dhe realizimit të tyre. Kjo ka sjellë kritika për vonesat dhe mungesën e një infrastrukture të fortë për riciklimin e plastikës.

Rritja e Ndërgjegjësimit të Qytetarët: Qytetarët janë gjithnjë e më të vetëdijshëm për pasojat e përdorimit të plastikës dhe shumë prej tyre janë angazhuar në iniciativa të riciklimit dhe përdorimit të materialeve alternative. Sidoqoftë, zbatimi i politikave ka hasur shumë pengesa, përfshirë çmimet e larta të alternativave plastike dhe mungesën e mundësive për riciklimin e plastikës në mënyrë efikase. Kjo tregon se, edhe pse ka një ndërgjegjësim të rritur, ka nevojë për mbështetje më të fortë për ta lehtësuar kalimin në praktikën e qëndrueshme.

Ecuria dhe Tendencat në Media dhe Shoqëri

Vlerësimi i Masave në Media: Mediat kanë raportuar në mënyrë pozitive për masat e qeverisë për të zvogëluar përdorimin e plastikës, por gjithashtu ka pasur kritika për vonesat dhe për mungesën e një infrastrukture të fortë për menaxhimin e mbetjeve plastike. Përpjekjet shpesh janë parë si të fragmentuara dhe nuk ka një kornizë të qartë që mbështet qytetarët dhe bizneset që duhet të përshtaten me rregullat e reja.

Përvoja e Shoqërisë Civile: Shoqëria civile ka pasur një rol të rëndësishëm në ngritjen e ndërgjegjësimit dhe kërkesën për ndryshime në ligjshmërinë përkatëse. Megjithatë, mbështetja nga qeveria ka qenë e pamjaftueshme për të implementuar këto kërkesa. Ky hendek midis premtiveve dhe implementimit është një sfidë e madhe që ka vonuar progresin në këtë drejtim.

Premtimi për reduktimin dhe zhdukjen e plastikës njëpërdorimshme ka një ndikim të rëndësishëm në zhvillimin ekonomik dhe mjedisor të Shqipërisë, por për të realizuar këtë në praktikë, nevojitet një angazhim i madh në rritjen e alokimeve buxhetore dhe përmirësimin

e infrastrukturës për riciklimin e plastikës. Shoqëria civile dhe mediat kanë luajtur një rol kyç në ngritjen e ndërgjegjësimit, por sfidat e shumta përfshirë mungesën e mbështetjes financiare dhe institucionale janë ende pengesa të rëndësishme për përmbushjen e këtij premtimi në praktikë.

E. Vlerësimi i përmbushjes së premtimit

1. Arritjet Sasiore

Shqipëria ka bërë disa hapa përpara në reduktimin e përdorimit të plastikës njëpërdorimshme gjatë vitit 2024, megjithatë, objektivat mbeten ende të pamjaftueshëm dhe në një fazë të pjesshme. Përdorimi i plastikës është ende i përhapur në sektorët e ndryshëm të ekonomisë, dhe masat që janë ndërmarrë, si ndalimi në sektorët horeca dhe mbështetje për alternativat, nuk janë zbatuar gjithashtu në të gjithë ekonominë dhe konsumin.

Kohëzgjatja e Implementimit: Intervenimet kanë pasur një zhvillim të shpërndarë në kohë, duke e bërë të vështirë zbatimin e plotë deri në fund të vitit 2024.

Sasia e Plastikës e Menaxhuar: Ka pasur rritje të plastikës së ricikluar, por mbeten ende nivele të larta të mbetjeve plastike që nuk riciklohen. Mungesa e të dhënave të plota dhe të qarta ka penguar monitorimin e saktë të menaxhimit të plastikës.

2. Përafrimi me Zotimet Financiare

Zotimet financiare për këtë premtim janë të kufizuara dhe shpesh nuk përputhen me kërkesat reale për zbatimin e masave. Buxheti i alokuar për politikat mjedisore është modest, duke vënë në dukje se fondet janë shpesh të pamjaftueshme për realizimin e masave të plota.

Alokimet për 2024 kanë qenë të pakta dhe shpesh janë përdorur për administrimin e projekteve pa një plan të detajuar për zbatimin. Kjo tregon se ka një hendek midis angazhimit financiar dhe zbatimit real të politikave.

3. Afati Kohor i Zbatimit

Afatet për reduktimin e plastikës janë ambicioze, por vonesat dhe sfidat kanë penguar zbatimin e masave në kohën e parashikuar. Kjo tregon se mungesa e kapaciteteve institucionale dhe mbështetjes financiare ka ndikuar në realizimin e objektivave.

Vonesat dhe sfidat janë të dukshme në shumë reforma që lidhen me këtë premtim, dhe ndërhyrjet janë shpesh të fragmentuara, duke penguar një realizim të plotë të qëllimeve.

4. Cilësia e Zbatimit

Cilësia e zbatimit është përmirësuar, por është penguar nga mangësitë në infrastrukturën e riciklimit dhe mbikëqyrjen e politikave. Shumë biznese dhe qytetarë kanë pasur vështirësi për t'u përshtatur me kërkesat ligjore për shkak të mungesës së mundësive alternative dhe infrastrukturës të pamjaftueshme.

Implementimi në sektorë të ndryshëm ka pasur sukses në sektorët si horeca, por ka pasur vështirësi për të përfshirë të gjitha nivelet e konsumit të plastikës.

Infrastruktura dhe Mbikëqyrja: Dështimet në mbikëqyrjen e ligjeve dhe menaxhimin e mbetjeve plastike kanë ndikuar negativisht në cilësinë e zbatimit, duke përmendur nevojën për përmirësim në këtë fushë.

5. Komentet nga Palët e Interesuara

Shoqëria Civile ka qenë aktive në ngritjen e ndërgjegjësimit dhe kërkesën për masa më të forta nga qeveria, por ka shprehur frustrim për mungesën e implementimit të plotë të politikave.

Bizneset kanë pasur mundësi për të adoptuar alternativa ndaj plastikës, por kanë shprehur shqetësime për kostot shtesë dhe mungesën e mbështetjes financiare dhe teknike.

Monitorimi dhe Auditimi: Ka pasur auditime dhe monitorim nga KLSH dhe organizata të ndryshme, të cilat kanë identifikuar mangësi në raportimin dhe menaxhimin e fondeve. Shoqëria civile ka shprehur shqetësime mbi mungesën e infrastrukturës së qëndrueshme dhe kërkesa për mbështetje më të madhe nga qeveria.

6. Përgjegjshmëria në Aspektin Buxhetor, Fiskal dhe Ekonomik

Në vitin 2024, Shqipëria ka alokuar fonde për politikat mjedisore, por ato janë konsideruar të pamjaftueshme për të mbështetur një reformë të gjerë. Pavarësisht angazhimit për të përmbushur angazhimet mjedisore, nuk ka informacion të detajuar për alokimet e fondeve për këtë fushë.

Raporti i Progresit i Komisionit Evropian thekson rëndësinë e financimit të duhur, por nuk ofron detaje specifike mbi alokimet buxhetore për reduktimin e plastikës, duke sugjeruar se financimi mund të jetë i pamjaftueshëm.

7. Krahasimi me Dokumentet Zyrtare dhe Raportet e Progresit të Komisionit Evropian

Raporti i Progresit 2024 i Komisionit Evropian e vlerëson përpjekjen e Shqipërisë në fushën e mjedisit, por nuk ofron detaje mbi progresin në reduktimin e plastikës. Kjo tregon se, ndërkohë që Shqipëria ka bërë hapa përpara, kjo çështje mund të mos jetë trajtuar me prioritet të mjaftueshëm.

8. Reflektimi i Përgjegjshmërisë në Aspektin Buxhetor, Fiskal dhe Ekonomik

Për të reflektuar përgjegjshmëri të plotë në aspektin buxhetor, Shqipëria duhet të sigurojë alokime të mjaftueshme për projektet e reduktimit të plastikës dhe të mbështesë një menaxhim efikas të fondeve. Kjo përfshin:

- **Alokime të dedikuara** për projektet që synojnë reduktimin e plastikës.
- **Monitorim dhe raportim transparent** për përdorimin e fondeve dhe arritjen e objektivave.
- **Angazhimin e sektorëve të ndryshëm** dhe shoqërisë civile për të kontribuar në procesin e zbatimit të politikave.

Ndërkohë që Shqipëria ka bërë hapa përpara, mbetet ende shumë për të bërë për të realizuar objektivat afatgjata të reduktimit të plastikës. Për të përmbushur këto objektiva,

është e nevojshme të alokohen fonde të mjaftueshme dhe të sigurohet një menaxhim efikas, duke përfshirë të gjitha palët e interesuara në procesin e zbatimit të politikave mjedisore.

Programi ka një zbatim ende të kufizuar

Për të bërë një vlerësim të përmbushjes së programit deri në vitin 2025, do të marrim parasysh të gjithë elementet e vlerësuara në komunikimin e mëparshëm dhe do të bëjmë një parashikim mbi progresin në bazë të situatës aktuale dhe tendencave të identifikuara.

1. Arritjet Sasiore

Përdorimi i plastikës njëpërdorimshme është ende i përhapur në shumë sektorë, por ka pasur disa përparime në sektorët horeca dhe rritje të riciklimit. Megjithatë, progresi është fragmentar dhe në shumë raste nuk ka qenë i mjaftueshëm për të arritur objektivat në tërësi.

Progresi deri në 2025: Përdorimi i plastikës njëpërdorimshme mbetet një sfidë, por me përpjekjet e duhura dhe angazhimin e sektorëve të tjerë, mund të arrihet një progres më i shpejtë.

Vlerësimi i Përmbushjes deri në 2025: 60% (duke pasur parasysh përmirësimet e mundshme në sektorët e rinj dhe rritjen e efikasitetit të masave).

2. Përafrimi me Zotimet Financiare

Buxheti i alokuar për masat mjedisore është ende modest dhe shpesh nuk përputhet me kërkesat për implementimin e politikave. Alokimi i fondeve për 2024 ka qenë i pamjaftueshëm dhe sfidat vazhdojnë në këtë aspekt.

Progresi deri në 2025: Mund të presim një rritje të alokimeve financiare për këtë fushë, për shkak të kërkesës për financim të shtuar dhe mbështetje nga partnerët ndërkombëtarë.

Vlerësimi i Përmbushjes deri në 2025: 50% (ndërkohë që do të ketë një nevojë për rritje të financimeve për të mbështetur planet afatgjata).

3. Afati Kohor i Zbatimit

Afatet për zbatimin kanë patur vonesa dhe sfida, për shkak të kapaciteteve të pamjaftueshme institucionale dhe financiare.

Progresi deri në 2025: Ka mundësi për të përmbushur objektivat në afate të shkurtra, por kjo do të varet nga mbështetja e sektorëve të tjerë dhe rritja e kapaciteteve të menaxhimit të plastikës.

Vlerësimi i Përmbushjes deri në 2025: 65% (duke përfshirë përpjekjet për përshpejtimin e zbatimit të masave në afatet e planifikuara).

4. Cilësia e Zbatimit

Cilësia e zbatimit ka përmirësuar, por pengesat janë të dukshme në infrastrukturën e riciklimit dhe në mbikëqyrjen e politikave. Dështimet në mbikëqyrje dhe mungesa e mundësive alternative mbeten pengesa.

Progresi deri në 2025: Pritet përmirësim në cilësinë e implementimit nëpërmjet zhvillimit të infrastrukturës së riciklimit dhe mbikëqyrjes më të efektshme.

Vlerësimi i Përmbushjes deri në 2025: 60% (duke pasur parasysh zhvillimin e mundshëm të infrastrukturës dhe përmirësimin e mbikëqyrjes).

5. Komentet nga Palët e Interesuara

Shoqëria civile dhe bizneset kanë kërkuar më shumë mbështetje dhe financim për të adoptuar praktika më të qëndrueshme. Ka pasur shqetësime për kostot shtesë dhe mungesën e mbështetjes teknike dhe financiare.

Progresi deri në 2025: Pritet një angazhim më i madh i palëve të interesuara për të kontribuar në implementimin e politikave, veçanërisht në sektorët e rinj dhe në mbështetje të ndërhyrjeve të tjera.

Vlerësimi i Përmbushjes deri në 2025: 55% (duke përfshirë angazhimin më të madh të palëve të interesuara dhe rritjen e bashkëpunimit).

Vlerësimi i Përmbushjes së Programit deri në 2025 në Tërësi:

Elementi i Vlerësuar	Përqindja e Përmbushjes deri në 2025
Arritjet Sasiore	60%
Përafrimi me Zotimet Financiare	50%
Afati Kohor i Zbatimit	65%
Cilësia e Zbatimit	60%
Komentet nga Palët e Interesuara	55%

Vlerësimi për Përmbushjen e Programit në tërësi: 58%

Shqipëria ka bërë hapa përpara në disa aspekte të reduktimit të plastikës, por ende ka shumë për të bërë për të realizuar objektivat afatgjatë. Nëse mbështetja financiare dhe institucionale rritet dhe masat përforcohen, mund të presim përmirësime në zbatimin dhe monitorimin e politikave.

Kjo mund të çojë në një progres më të madh deri në vitin 2025, por përmbushja e objektivave do të kërkojë angazhim të shtuar nga të gjitha palët e interesuara.